

WAAROM HET MOEILIK IS OM JE VOETEN TE LATEN WASSEN

Preek, ds Jan van der Wolf, Johannes 13:1-17

Ooit maakte Els en ik een conferentie mee met mensen uit verschillende kerken. Je zag er Katholieken, Baptisten, Lutheranen, mensen uit de kleinere orthodoxe kerken en leden van de Protestantse kerk. Op donderdagavond was er een dienst. Net zoals vanmorgen werd het verhaal van de voetwassing gelezen. Maar het werd niet alleen gelezen, het werd ook uitgebeeld. 12 mensen werden op het podium gevraagd. Het duurde trouwens best even voordat er 12 vrijwilligers waren gevonden. Niemand zat erop te wachten. Zou jij naar voren komen? Maar goed, uiteindelijk stonden er 12 mensen. Ze deden hun schoenen en sokken uit. De voorganger van die avond – toevallig een priester uit de katholieke kerk – nam een teil en een handdoek. In habijt knielde hij neer. Eén voor één waste hij de voeten. Heel nauwgezet en toegewijd. Dat duurde best wel een poos Maar de paar honderd aanwezigen waren doodstil en volgde het aandachtig. Iets heel gewoons - voeten wassen – werd tot een boeiend schouwspel. Toen werd iets zichtbaar gemaakt van wat er gebeurde toen Jezus de voeten waste van zijn leerlingen. Ik zeg expres 'iets', Want wij westerlingen van 2000 jaar later kunnen maar amper beseffen hoe schokkend dat geweest moest zijn. De verhoudingen tussen hoog en laag toen heel anders waren. Ook wij kijken tegen mensen op. We bewonderen bijzondere mensen. Maar uiteindelijk vinden we het prachtig als die juist normaal doen, als een burgemeester bij een buurfeest achter de tap gaat staan. 'Zo leuk, de burgemeester was er ook. En weet je wat hij deed, hij ging achter de tap staan en waste ook nog de glazen af.' Het schijnt typisch Nederlands te zijn om dat mooi te vinden. Hoe anders was dat toen. De meester die de voeten van zijn leerlingen wast. Dat is ongehoord.

Je voeten wassen was heel gewoon in die tijd. Je loopt op blote voeten of op sandalen. De onverharde wegen zijn stoffig. Als je thuiskomt is, is het eerste wat je doet: je voeten wassen. Behalve als je bent uitgenodigd voor een maaltijd, dan zorgt de gastheer daarvoor. Maar die doet dat niet zelf. Daar heeft hij iemand voor: de laagste slaaf. Het is een klus waarop wordt neergekeken. Men beschouwt het als laag-bij-de-gronds werk. Het is zelfs zo dat joodse slaven het niet hoeven te doen. Daar zijn allochtonen voor. Wij kunnen daarom niet helemaal invoelen hoe schokkend het voor de discipelen is dat Jezus hen de voeten wast. Het is slavenwerk van het laagste soort. Maar Jezus staat op. Hij legt z'n bovenkleed af, doet een linnendoek om, giet water in de waskom, wast de voeten van de leerlingen. en droogt ze af met de linnen doek. Elke handeling wordt omschreven. Je hoort niets, maar je ziet het voor je. Jezus staat op en legt z'n bovenkleed af. Subtiel verwijst Johannes door het woordgebruik. naar het kruis en de opstanding. Jezus legt z'n bovenkleed af zoals hij z'n leven zal afleggen. Jezus staat op om te dienen zoals hij op de Paasmorgen zal opstaan. Wat hier gebeurt is ook een uitbeelding van wat er zich zal afspelen met Pasen. Het verhaal begint dan ook met de woorden: En de liefde van Jezus zou voor hen tot het uiterste gaan. Ook te vertalen als: Jezus heeft hen liefgehad tot aan de voleinding, totdat het volbracht is. Deze woorden zijn niet alleen opschrift bij de voetwassing, maar bij alles wat er zal gaan

gebeuren. Bij de kruisiging zien we liefde die tot het uiterste gaat. Jezus knielt neer bij Thomas. Hij was z'n voeten en droogt ze af. Dan is Andreas aan de beurt. Dan Judas ja, ook zijn voeten worden gewassen – en dan Fillipus en Bartolomeus. Tot nu toe zwijgt iedereen. Misschien zijn ze met stomheid geslagen, of nemen ze het voor lief.

Maar als Jezus bij Simon Petrus komt zegt deze: 'Heer, moet U mijn voeten wassen?' 'No way' Petrus wil dit niet. Waarom? Vanwaar die heftige weerstand? Ik denk dat het twee dingen zijn. Het eerste is dat het moeilijk is om te aanvaarden dat iemand anders jou wast. Zoals je het moeilijk kunt vinden als er iemand van de thuiszorg moet komen om je te wassen. Je bent op z'n kwetsbaarst. Je wilt niet dat iemand anders jouw viezigheid opruimt. En zeker niet iemand tegen wie je opkijkt. Stel je leidinggevende komt bij jou op bezoek, maar door een misverstand komt zij een uur te vroeg. Het is nog een grote rommel. De glazen van vorige avond staan nog op tafel. De kranten liggen nog op de vloer en de wc moet ook nodig een beurt hebben. Maar je manager is de beroerste niet Ze doet haar jasje uit en begint op te ruimen en als eerste gaat ze de wc doen. Ik zou me behoorlijk generen. Dat wil je niet. Dat een ander bij jou in de vieze keuken kijkt. We maken liever zelf schoon schip. Als we rommel hebben gemaakt dan lossen we dat het liefst zelf op. Als we fouten hebben gemaakt willen liefst zelf de gevolgen dragen. In de handeling van het voeten wassen zit veel symboliek. Met je voeten raak je de aarde aan en daarbij worden ze vuil. Als je op blote voeten loopt wordt raak je gewond. Het zijn één van onze meest kwetsbare lichaamsdelen. Niet voor niets spreken we over onze achilleshiel. Uitgerekend daar raakt Jezus ons aan. Hij gaat door het stof om ons juist daar te reinigen. Aan het kruis buigt hij zich neer tot in het stof van de dood. Aan het kruis reinigt en geneest hij onze kwetsbare voeten, waarmee wij in relatie staan tot de wereld. Maar dat willen helemaal niet! Dat is een eerste weerstand. Het tweede is dat je in war raakt. Het klopt toch niet dat Jezus als Heer slavenwerk van het laagste soort doet. Petrus keek tegen zij Heer op Zulke mensen hebben we nodig. Mensen waarop je kunt oriënteren. Een persoon die je kunt navolgen Dat geeft overzicht en geborgenheid Maar nu knielt de Heer tegen wie jij opkijkt zich voor jou neer. Dat klopt niet. Als de heer knecht wordt, wat moet de knecht dan? Dan raken alle schema's in de war, dan gaan alle posities schuiven en wordt alles onzeker! Het is geen wonder dat Petrus zich verzet. 'U mijn voeten wassen? Van mijn leven niet! 'No way!'

Het verzet van Petrus is heftig en stellig. De reactie van Jezus ook: 'Petrus als ik ze niet mag wassen, kun je niet bij mij horen.' Als ik jouw vieze voeten niet mag wassen. dan hoor je niet bij mij. Het is ook een beeld van de doop. Als ik jouw zonden niet mag vergeven als je ze zelf wilt dragen, dan hoor je niet bij mij. Als ik jouw kwetsbaarheid niet mag aanraken, dan hoor je niet bij mij. Jezus slaat al onze zelfreinigende mechanisme uit handen. We kunnen het niet zelf. Jezus zet een kruis door ons zelf oplossend vermogen. Vanmorgen knielt Jezus voor ons neer. Hij wil je voeten wassen. Hoe reageer je? Ik denk dat we allemaal weerstand voelen, misschien zelfs wel weerzin. Daar moet je doorheen. En wellicht is het zo dat je pas als je door die weerzin heen bent gekomen je het dan kunt ontvangen. Het evangelie van de liefde van God is prachtig, maar het heeft ook iets weerzinwekkends. Het kan je ergeren. 'Waarom

kan ik het niet zelf oplossen allemaal.’ Waarom moet Jezus zich voor mij neerknielen? Waar moet Jezus voor mij zijn leven afleggen aan het kruis? Had God geen andere manier om te laten zien hoeveel Hij van ons houdt? Het kruis is een dwaasheid en ergernis schrijft Paulus. En het is spannend als je bij jezelf die ergernis bemerkt. Wat je doe je dan? Sluit je jezelf af en ga het zelf doen? Of ga je erdoor heen en laat je je dienen.

Wij doen meestal graag wat voor een ander. Velen van ons ‘dienen’ graag. Je laten dienen is veel moeilijker. Maar daar begint het veel mee. Pas als Jezus de voeten van zijn leerlingen gewassen heeft zegt hij: ‘Als ik jullie Heer en Meester je voeten gewassen heb, moet je ook elkaars voeten wassen’. Christus is ons daarin voorgegaan. Maar het gaat het om meer dan om elkaar helpen, al hoe wel dat al prachtig is. Net zoals Jezus buigen we voor elkaar en raken we elkaars voeten aan. Daar we vuil zijn, daar waar we gewond geraakt zijn. Als dat wonder gebeurt voelen we ons geliefd en aanvaard. Zo worden we voor elkaar de handen en voeten van Christus. Twee weken terug was er de Super Bowl Dat is de American football finale, één van de allergrootse tv-evenementen in de VS Er keken 123 miljoen mensen naar. In de pauze wordt een commercial uitgezonden over de voetwassing. Het is van een non-profit organisatie die de betekenis van Jezus wil laten zien. Er ontstond direct veel discussie. Doet deze spot recht aan de Bijbelse boodschap? Maar laten we nu het bekijken vanuit alles wat we nu gehoord hebben, als een Amen van deze preek.

<https://www.youtube.com/watch?v=94BqIDQ-Ppo>